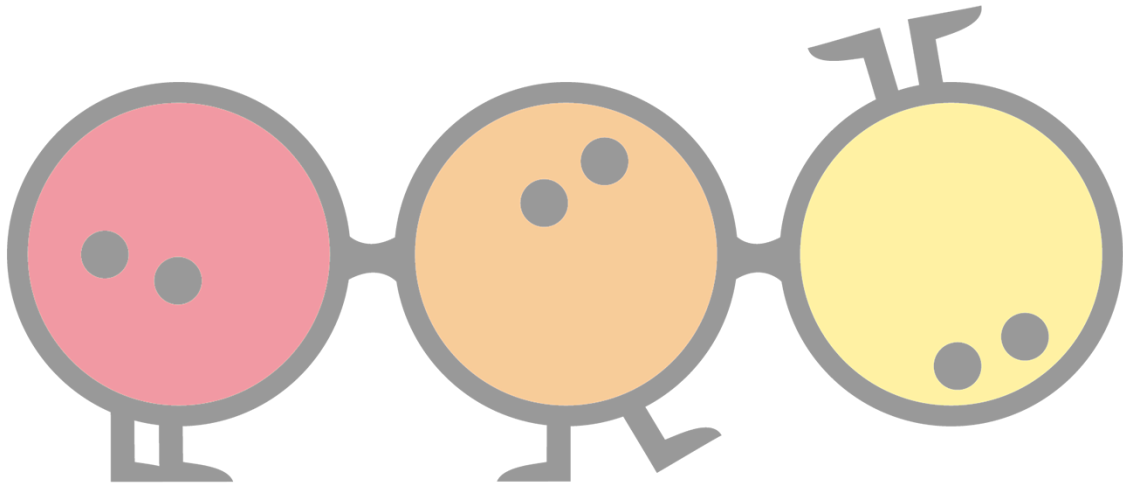

Proposition

Styrelsen föreslår att anta bifogad proposition under årsmötet 2023 med motiveringen att den ramar väl in rasismen som fenomen och varför den är ett allvarligt problem för barn och unga i Sverige och i vår förening. Vi är övertygade om att vi kommer att ha stor användning av texten i många sammanhang framöver, exempelvis vid skrivandet av projektansökningar, i mötet med anställda och förtroendevalda samt vid opinions- och påverkansarbete (ex. debattartiklar). Stort tack till Office för arbetet med propositionen.

Riksstyrelsen föreslår att..

..anta Tamams antirasistiska program (se bilaga 1)

Bilaga 1

Tamams Antirasistiska program

1. Inledning, syfte & bakgrund

(Om och när den antas på årsmötet kan vi skriva in hur den är förankrad och antagen)

Syfte

Syftet med programmet är att befästa Tamams grundläggande värderingar och världssyn i arbetet för ett antirasistiskt samhälle. Programmet tar avstamp i Tamams samlade individuella och strukturella erfarenheter och kunskap som beskriver exkluderande processer som försvagar vissa barn och ungas delaktighet i föreningslivet och samhället. I dokumentet formulerar vi den rasistiska verklighet som Sveriges barn

och unga navigerar i men också Tamams övertygelse om hur en meningsfull framtid genom civilsamhället bidrar till att bryta den negativa trenden och skapa ett inkluderande samhälle. Programmet utgör ett ytterligare steg framåt i att befästa Tamam som en rikstäckande antirasistisk aktör.

Bakgrund

Tamams antirasistiska program är resultatet av en lång process att kartlägga och förbättra Tamams antirasistiska arbete. I vår organisation¹ förvaltar vi förtroendet hos ett stort antal barn och unga som rasifieras som annat än vita. Många unga möts av hinder som försvårar delaktighet i civilsamhället, organisering och samhällspåverkan. Det kan handla om brist på kunskap och kontakter, ekonomiska, sociala eller geografiska hinder samt direkt diskriminering. Genom vår verksamhet berörs Tamam som organisation av rasismen via deras erfarenheter.

Tamam är en partipolitiskt obunden organisation vilket betyder att vi varken samarbetar med eller tar emot stöd från politiska partier. Men vi är i allra högsta grad en politisk organisation som engagerar oss och bedriver påverkansarbete utifrån vår värdegrund och det jämlika samhälle vi arbetar för att uppnå. Vi är en politisk organisation eftersom att orättvisor och diskriminering mot barn och unga skapas och fortlever genom politisk makt och fördelning av resurser på nationell, regional och lokal nivå. Rasism befäster sig inte bara i individers negativa tankesätt gentemot grupper som rasifieras, utan lever också vidare genom den politik som förs i Sverige, som konsekvens av fördelningen av resurser och politiska beslut. För att kunna påverka och förändra den rasistiska politiken anser vi på Tamam därför att ett politiskt arbetssätt bör anammas. Det handlar om att Tamam som organisation på ett mer aktivt och offentligt sätt tar ett antirasistiskt perspektiv i debatter som rör barn och unga.

Tamams utgångspunkt är att hållbar antirasism inte bara handlar om att förändra människors värderingar och fördomar, utan också identifiera och angripa de strukturer som återskapar rasismen. Genom omfördelning av resurser och förändring på materiell bas kan hållbar social förändring ske. Det är vår utgångspunkt i arbetet att lyfta förutsättningarna för alla

¹ Tamam som organisation utgörs av medlemmar, volontärer, förtroendevalda, aktivitetsledare, anställda och praktikanter. Utan dessa personers engagemang, kunskap och deltagande hade Tamam inte kunnat existera. Därför är det viktigt för oss att förtydliga att vi syftar till alla som på olika sätt är delaktiga i Tamam när vi i detta program nämner Tamam som organisation.

Sveriges barn, unga samt unga vuxna att delta på lika villkor i föreningslivet och samhället. Rasismens existens och konsekvenser har länge osynliggjorts och förminskats i den svenska kontexten. Det antirasistiska programmet ska vara ett tydligt kliv framåt för att bryta den tystnad och färgblindhet som präglar det svenska samtalet. Programmet beskriver fritidens roll i ett mer lyckat och välkomnande Sverige, hur vi genom ett mer inkluderande föreningsliv kan ge inflytande till grupper som i Sverige länge inte haft samma möjligheter som majoritetsbefolkningen.

2. Tamams antirasistiska vision

Tamam som organisation har en vision om en rättvis, intersektionellt antirasistisk och hållbar värld. Att ha ett intersektionellt perspektiv menar vi är nödvändigt för att förstå hur rasism och förtryck verkar flerdimensionellt. Eftersom maktstrukturer existerar och samverkar för att över- och underordna människor i samhället och på global nivå behövs det intersektionella perspektivet för att kunna identifiera och förstå multiutsatthet och privilegium. Vi vill att unga som aktiva samhällsaktörer tilldelas likartade förutsättningar för att aktivt utgöra en del av vårt samhälle och föreningsliv. Vi vill se ett samhälle som genom alla led genomsyras av rättvisa och solidaritet - individuellt som strukturellt, över nationella, kulturella, sociala och ekonomiska gränser. Ungas delaktighet i föreningslivet ska inte begränsas av rasism, sexism, ålderism, homo-, bi- eller transfobi, funkofofi, ekonomiska hinder, migrations- eller flyktbakgrund.

Tamam vill se en nutid och framtid där varje barn och ungdom har en meningsfull fritid och tillgång till sina rättigheter enligt barnkonventionen och FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. En verklighet där ungas kompetens, erfarenheter, idéer och engagemang tas till vara på, uppmuntras och verkställs. Tamam vill att olika identiteter och levda erfarenheter får samexistera istället för att ställa grupper emot varandra för att alienera och separera.

3. Rasism inom föreningsliv och civilsamhället

Rasism är ett strukturellt problem med allvarliga konsekvenser för alla delar av samhället. Inom Tamams verksamhet har vi erfarit, bevittnat och kartlagt rasismens konsekvenser inom föreningslivet.

Barn som möter rasism är ofta multiutsatta. Multiutsatthet innebär att individen, utöver att utsättas för rasism, utsätts för olika parallella former av förtryck och diskriminering. Därför arbetar Tamam utifrån en intersektionell analys för att kunna se till och arbeta utifrån varje barn och ungdoms situation och behov.

Rasism i föreningslivet tar sig uttryck på flera olika nivåer och plan. Genom Tamams arbete har vi identifierat tre vanligt förekommande uttryck för rasism inom föreningslivet och civilsamhället. Kategoriseringen baserar sig på Tamams kartläggning och rapport "Rättvis organisering" samt erfarenheter från Tamams ordinarie verksamhet och andra projekt.

Rasism riktad mot individer

Ett av de vanligast förekommande sätt som rasismen tar sig uttryck i föreningslivet är genom direkta verbala och/eller fysiska påhopp med tydlig rasistisk klang. Detta kan ske både inom föreningen eller utifrån mot personer som är aktiva i en förening. Den allra vanligaste formen av rasism som drabbar individer i en förening är oftast diskret och smygande och kan vara mycket svårare att sätta fingret på. Det kan handla om förlöjligande, förminskande och svårigheter att få sin röst hörd och tas på allvar. I Tamams kartläggning har det framkommit att den här typen av rasism är svår att konfrontera, vilket ofta resulterar i att den utsattas erfarenheter och upplevelser förnekas och reduceras till "överkänslighet" av omgivningen. Konsekvensen av att utsättas för mikroaggressioner och inte bli tagen på allvar ökar risken för psykisk och fysisk ohälsa och minoritetsstress, samt lågt eller inget deltagande i föreningslivet.

Rasism riktad mot grupper

Rasismen har även konsekvenser för unga som rasifieras som annat än vita när de organiserar sig som grupp. Rasistiska föreställningar mot föreningar kan grunda sig på föreningens namn, inriktning och frågor, dess medlemmar och anställdas ursprung, namn och utseende. Tamams erfarenhet och kartläggning visar att föreningar eller grupper av organiserade individer som rasifieras riskerar att misstänkliggöras av

kommuner, bidragsgivare och andra föreningar, ha svårare att få bidrag, hyra lokaler och stängas ute från makt och inflytande.

Strukturell rasism

Den strukturella rasismen är den form av rasism som genomsyrar normer och processer i samhället. Denna form av rasism gör att personer som rasifieras som annat än vita missgynnas inom bland annat rättssystemet, utbildningssystemet och på bostadsmarknaden. Den strukturella rasismen sker genom dolda men även avsiktligt ojämlika maktrelationer som skapar hinder och svårigheter för vissa individer att delta i majoritetssamhället. Rasismen har allvarliga och farliga konsekvenser i form av bl.a. sämre tillgång till samhällsresurser och tjänster, sämre ekonomi samt hot om och utsatthet för systematiskt och direkt våld.

Den strukturella rasismen legitimerar och normaliserar rasistiskt språkbruk och handlingar och påverkar aktiva i föreningslivet. I föreningslivet tar det uttryck i exempelvis svårigheter att öppna bankkonton eller söka stöd och bidrag för personer som rasifieras som annat än vita.

4. Tamams antirasistiska arbete

Tamam arbetar mot den rasistiska situationen genom en rad olika metoder utifrån vår värdegrund och vision. Det antirasistiska arbetet ska genomsyra hela Tamams organisation. Det är allas gemensamma ansvar att synliggöra och motverka rasism som tar sig uttryck på flera olika nivåer och plan.

Ett inkluderade föreningsliv & tillgång till en meningsfull fritid

Utifrån den verklighet som många unga lever i finns ett stort behov av sociala aktiviteter och mötesplatser som skapar trygga, tillgängliga rum och sammanhang.

I Tamam är alla fritidsaktiviteter gratis. Vi ser att den största faktorn som hindrar barn och unga att ta sig till eller delta i regelbunden och aktiv fritid är familjens eller individens ekonomiska förutsättningar. Fritid kostar och kan vara dyr både i tid, utrustning och resor. Det första steget i att tillgängliggöra föreningslivet är att sänka de ekonomiska trösklarna i största möjliga mån. Detta är centralt för en antirasistisk verksamhet då vi vet att ekonomisk ojämlikhet drabbar grupper som rasifieras

oproportionellt. I ungefär var fjärde av landets alla 290 kommuner lever över 70 procent av de utrikesfödda barnen med låg ekonomisk standard.²

Makt & inflytande genom ungas organisering

Barn och unga som berövas fritid berövas också glädje och en möjlighet att finna trygga sammanhang utanför skola och familj. Föreningslivet kan även ge unga verktyg för förändring och insyn i demokratiska processer. Tamam strävar efter att vara ett steg in i föreningslivet för unga och att aktivt arbeta med att fördjupa engagemang och ge unga alternativ när de själva vill se förändring på sin ort. Tamam arbetar för att fler barn, unga och unga vuxna organiserar sig. Vi har ledarskapsutbildningar för unga aktivitetsledare, genomför kompetensutveckling för våra styrelser och uppmuntrar unga att våga ta sig an förtroendeuppdrag. Genom ungas engagemang motverkas känslor av hopplöshet och utanförskap och ungas egna initiativförmåga och ledarskap förstärks.

Tamam skapar sociala mötesplatser och gemenskap präglade av mottot "Vänskap utan gränser". Vi är en megafon för ungas behov och synpunkter, skapar antirasistisk medvetenhet och förändring, samt sprider antirasistiska metoder. Vi arbetar för ungas ökade inflytande på lokal och nationell nivå, för att alla ska kunna ta lika del av samhället och behandlas likvärdigt utifrån sina förutsättningar oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, sexuell läggning, funktion, etnicitet, religion, socioekonomisk, kulturell eller språklig bakgrund. Genom att tillgängliggöra rum och bryta ner strukturella orättvisor i samhället, föreningslivet och fritidsverksamhet, vill Tamam säkerställa att alla unga ges tillgång till meningsfull fritid och dess positiva effekter.

Vi tror på att unga är de som bäst skapar aktiviteter för sig själva och andra unga. Därför är det viktigt att arbeta med relationsbaserat samarbete. Genom att driva projekt med olika inriktningar utifrån de behov som kommer fram i samarbetet med våra medlemmar, syftar vi till att tillsammans ta fram kunskap, metodmaterial och arbetssätt som utvecklar och förbättrar vårt antirasistiska arbete.

Metoder för tryggare rum

En viktigt pusselbit i Tamams antirasistiska arbete är pedagogiken bakom arbetet med barn och unga. Att tänka på saker som var vi bedriver verksamhet så det är tillgängligt för deltagare och hur vi fördelar resurser

² SCB

<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2021/over-halften-av-alla-utrikes-fodda-barn-har-lag-ekonomisk-standard/> 1/12

är en del av det konkreta antirasistiska arbetet. De rum som vi rör oss i och skapar tillsammans med medlemmarna ska vara trygga och styrda av behoven som finns i gruppen. När vi pratar om rasismer med en grupp behöver vi vara medvetna om och fokuserade på att aktivt skapa ett samtalsklimat där känslor och diskussion välkomnas och tas på allvar. Att vi är med och skapar ett rum fritt från maktspel, där alla i rummet är fria att uttrycka sig och säga till om något inte känns okej.

Separatism

Majoriteten av Tamams aktiviteter är öppna för alla barn och unga. Men vi använder oss också av metoden *separatistiska mötesplatser*. Behoven och syftena med separatism är många. Att träffa ledare och andra unga som har liknande erfarenheter kan bidra till positiva erfarenheter av organisering. Separatism som metod är ett sätt att skapa tryggare rum utifrån deltagarnas behov. Tamam vet från erfarenhet att separatism är en effektiv metod för att skapa gemenskap, mer jämlika förutsättningar samt öka deltagande bland unga som står långt ifrån föreningslivet. Detta kan exempelvis handla om separatistiska aktiviteter för tjejer, personer som identifierar sig som HBTQIA+ och personer som rasifieras som annat än vita.

Värdegrundsarbete och intern antirasism

Det interna arbetet för antirasism, inkludering och gemenskap innebär att alla våra aktivitetsledare, förtroendevalda och anställda får en antirasistisk introduktion och verktyg att använda i sitt engagemang inom organisation. Kunskapsspridning, erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande är nyckeln till att vi ska kunna skapa trygga och inkluderande aktiviteter. Tamams medlemmar ska uppmuntras till och få möjlighet att ta del av organisationsmaterial, utbildningar och workshops inom antirasism och värdegrundsarbete.

5. Sammanfattning och principer

1. Syftet med Tamams antirasistiska program är att befästa organisationens syn på varför vi arbetar antirasistiskt och vår riktning för det fortsatta arbetet. Det ska vara tydligt för alla inom och utanför organisationen varför och hur Tamam arbetar antirasistiskt för ett inkluderande samhälle för alla barn och unga!

2. Tamams vision Tamams arbete utgår från visionen att unga ska tilldelas likartade förutsättningar för att aktivt utgöra en del av vårt samhälle och föreningsliv! Olika förtryck mot unga hänger ihop och förstärker varandra, därför har Tamam en intersektionell analys och arbetar på många fronter: Ungas delaktighet i föreningslivet ska inte begränsas av rasism, sexism, ålderism, homo-, bi- eller transfobi, funkofofi, ekonomiska hinder, migrations-eller flyktbakgrund. Ungas kompetens, erfarenheter, idéer och engagemang tas till vara på, uppmuntras och verkställs. Tamam vill att olika identiteter och levda erfarenheter får samexistera istället för att ställa grupper emot varandra för att alienera och separera.

3. Rasismen i föreningslivet. Tamam har identifierat hur rasism uttrycks och vad det får för konsekvenser på tre olika nivåer i föreningslivet: Rasism riktat mot individer, rasism riktat mot grupper och strukturell rasism. Inom varje kategori ges exempel från Tamams egen kartläggning samt våra egna erfarenheter.

4. Tamams antirasistiska arbete. Här redogörs de olika antirasistiska praktiker som används inom organisationen. Tamams främsta praktiker är tillgången till en kostnadsfri och inkluderande meningsfull fritid, möjliggöra separatistisk organisering samt arbetet med att lyfta unga i civilsamhället och möjligheten att växa inom organisationen.

- **Att förstå barn och ungas verklighet genom intersektionalitet.**
- **Att kostnadsfria fritidsaktiviteter är ett antirasistiskt verktyg.**
- **Att våra ledare, deltagare och anställda får en väl antirasistisk introduktion.**
- **Att våra ledare, förtroendevalda och anställda erbjuds utbildning i antirasistisk teori och praktik.**
- **Att Tamam fortsätter använda separatism och trygghetsskapande pedagogik som antirasistiska verktyg.**

Det Antirasistiska programmet har arbetats fram i projektet "Antirasistiskt Tamam" som finansierats av MUCF.

